

Suomen Gynekologiset Syöpäpotilaat ry
Gynekologiska Cancerpatienterna i Finland rf

Kohdunkaulasyöpä, jota kukaan ei halua - miksi ehkäisy on tärkeää

Eva-Maria Strömsholm, varapuheenjohtaja

Lyhyesti yhdistyksestä

- **Tarve** yhdistyksen perustamiseen **lähtöisin potilailta**
- Yhdistys rekisteröitiin helmikuussa 2020
- **Valtakunnallinen**, kaksikielinen yhdistys, joka:
 - toimii gynekologisten syöpäpotilaiden **etujärjestönä ja vertaistukiyhteisönä**
 - tarjoaa gynekologisiin syöpiin, niiden ehkäisyyn ja varhaistoteamiseen liittyvää tietoa
 - tukee gynekologisten syöpäpotilaiden fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen elämänlaadun parantamista ja kuntoutumisen kehittämistä.
- **Päivittäisestä toiminnasta vastaa hallitus** (puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja noin 10 jäsentä/varajäsentä)
- Ei palkattuja työntekijöitä, toiminnan tukena advisory board ja asiantuntijajäsenet

Suomen Gynekologiset Syöpäpotilaat ry
Gynekologiska Cancerpatienterna i Finland rf

Toiminta

- Vertaistuki (Facebook-verkostoissa, etänä ja fyysisesti kokoontuvissa ryhmissä)
- Tietoisuuden lisääminen (esim. webinaarit, tietoisuuskampanjat)
- Kouluttaminen
- Kannanotot ja lausunnot
- Vaikuttamistyö (mm. yhteistyö eduskunnan verkostojen kanssa, HPV-asiantuntijaverkosto)
- Tapahtumat
- Viestintä
- Rahoitushaku toiminnalle
- Yhteistyökumppaneiden etsiminen ja tapaaminen

Keskeistä potilaiden äänen esiin tuominen kaikkialla.

HPV

- Arviolta noin 80 % saa HPV:n eli ihmisen papilloomaviruksen elämänsä aikana.
 - Tarttuu pääsääntöisesti suojaamattomassa sukupuoliyhteydessä, mutta voi tarttua myös esimerkiksi synnytyksessä ja äidinmaidon välityksellä
 - Useimmiten elimistö parantaa infektion itse, mutta joskus virus jää kehoon ja voi aiheuttaa solumuutoksia.
 - **Aiheuttaa syöpiä sekä hyvänlaatuisia muutoksia** (kondyloomat ja papilloomat)
- Koska HPV tarttuu useimmiten seksiteitse, kondomin käyttö on tärkeää, erityisesti uusien tai satunnaisten kumppaneiden kanssa.
 - Vaikka kondomi ei suojaa täysin HPV:ltä, se vähentää tartuntariskiä huomattavasti.
 - Lisäksi se suojaa myös muilta sukupuolitaudeilta, jotka voivat altistaa tulehduksille ja lisätä syöpäriskiä.

Kohdunkaulansyöpä ja HPV

- **Kohdunkaulansyöpä on yleisin HPV-peräinen syöpä**
 - Syöpärekisterin tietojen mukaan **vuosittain** todetaan yli 500 HPV-peräistä syöpää, joista **kohdunkaulansyöpiä yli 200**
 - Erityisesti nielun alueen syövät kasvussa, aiheuttaa syöpiä sukupuolesta riippumatta
- Kohdunkaulansyöpä on yksi harvoista syövistä, jota voidaan seuloa
 - Nykyään ensisijaisesti HPV-testillä, alle 30-vuotiailla papakokeella
- **Syöpäseulonnoista huolimatta syöpätapausten määrä on kääntynyt nousuun**
- **HPV-rokotuksen ansiosta HPV-peräiset syövät voidaan hävittää**, jos rokotuskattavuus saadaan nostettua riittävän korkealle tasolle

Kohdunkaulansyöpä

- Kohdunkaulasyöpä saa alkunsa kohdunkaulan solujen muutoksista.
 - Usein nämä muutokset johtuvat HPV-viruksesta, joka voi muuttaa solut pahanlaatuisiksi vuosien kuluessa.
- Vuosittain seulonnoissa todetaan yli 600 syövän esiastetta, jotka voivat hoitamattomina kehittyä syöviksi.
- Kuten syöpä yleensäkin, myös kohdunkaulansyöpä voi olla pitkään oireeton.
- Kohdunkaulasyöpään sairastuneista viiden vuoden kuluttua diagnoosista on elossa 73 prosenttia. Ennuste on 90 prosenttia, jos syöpä löydetään alkuvaiheessa eli kohtuun rajoittuneena. Ennuste on selkeästi huonompi edenneessä taudissa. (Kaikki syövästä 2023)

Kohdunkaulan syövän vaikutukset sairastuneen elämään

- Toisin kuin moniin muihin gynekologisiin syöpiin, **kohdunkaulansyöpään sairastutaan usein hedelmällisessä iässä**
 - Sairastuvuushuippu on 30-39-vuotiaana
 - Monen potilaan kohdalla syöpähoitot johtavat lapsettomuuteen joko leikkaushoidosta tai lantion alueelle kohdistuvasta sädehoidosta johtuen
 - **Monelle lapsettomuus voi olla jopa syöpää suurempi kriisi**
- Lapsettomuuden lisäksi nuoret aikuiset voivat joutua kohtaamaan **rajuoireiset, ennenaikaiset vaihdevuodet**
 - Leikkaushoidossa oireet voivat iskeä päälle yhdessä yössä
- **Elämänlaatu heikkenee** usein erilaisten syöpähoitojen pitkäaikais- ja myöhäisvaikutusten vuoksi
- **Syöpä murtaa ihmisen perusturvallisuuden tunteen**
- Kohdunkaulansyövän osalta tämä kaikki on ehkäistävissä

HPV-testi eli kohdunkaulan seulonta

- **HPV-testausta tehdään säännöllisesti viiden vuoden välein 30–65 vuoden iässä.**
 - Suosituksena, että 25-vuotiaille papakoe, sillä nuoremmilla HPV usein positiivinen, mutta paranee itsessään (vältetään ns. väärät positiiviset)
- **HPV-testi on tarkoitettu havaitsemaan korkean riskin HPV-tyypit,** jotka voivat aiheuttaa kohdunkaulan solumuutoksia ja syöpää.
 - Tarvittaessa tutkitaan myös papanäyte ja tehdään kolposkopia eli kohdunsuun tähystys.
- **Syövän esiasteita voidaan** hoitaa ennen kuin ne muuttuvat syöväksi.
- Seulonta on ollut Suomessa erittäin tehokas ja on vähentänyt kohdunkaulasyövän kuolleisuutta merkittävästi.
- Tilastot osoittavat, että se ei kuitenkaan yksin riitä, vaan oleellista on, että syöpäseulontoihin osallistumisen ohella rokotuskattavuutta pystytään nostamaan.

HPV-rokote

- HPV-rokote suojaa tehokkaasti yleisimpiä syöpää aiheuttavia HPV-tyyppejä vastaan.
- Suomessa rokote tarjotaan sukupuolineutraalisti maksutta osana kansallista rokotusohjelmaa.
 - Tytöille rokote on ollut saatavilla vuodesta 2013 ja pojille vuodesta 2020 alkaen
 - Kansallisessa rokotusohjelmassa HPV-rokotteen saavat maksutta kaikki **10–12-vuotiaat eli 5.–6.-luokan oppilaat**.
 - Jos lapsi ei jostain syystä ole saanut HPV-rokotuksia 5.–6.-luokalla, hänen on **mahdollista saada HPV-rokotukset maksutta ennen 19 vuoden ikää** myös
 - peruskoulun 7.–9. luokalla
 - toisen asteen oppilaitoksessa esimerkiksi lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa. (THL 2025)
- HPV:n aiheuttamien syöpien hävittäminen edellyttää rokotuskattavuuden nostamista

Suomen Gynekologiset Syöpäpotilaat ry
Gynekologiska Cancerpatienterna i Finland rf

Tärkeää muistaa.....

- Lapsella – tulevaisuuden nuorella ja aikuisella, tulevien lasten vanhemmalla – on oikeus saada hänen terveyttään suojeleva rokote, jos sellainen on olemassa.
- HPV-rokote tukee myös seksuaaliterveyttä.
- HPV:n aiheuttamat kondyloomat ja muut iho- ja limakalvomuutokset eivät uhkaa henkeä, mutta ne voivat vaikuttaa voimakkaasti yksilön terveyteen ja hyvinvointiin.
- Syöpähoidot voivat aiheuttaa lisäksi lapsettomuutta ja lisätä ennenaikaisen synnytyksen riskiä.
- Rokotedisinformaatio eli tarkoituksellisesti väärän, vailla tieteellistä näyttöä olevan tiedon levittäminen rokotteista aiheuttaa ymmärrettävää epätietoisuutta ja hämmennystä lapsissa, nuorissa ja heidän vanhemmissaan.
- Onkin tärkeää jakaa tietoa, että maailmanlaajuisesti HPV-rokotteita on annettu satoja miljoonia annoksia ja niiden turvallisuus on todettu laajoissa ja pitkäaikaisissa tutkimuksissa.

Lopuksi

- **Kohdunkaulansyöpä on ehkäistävissä**
 - HPV-rokotuksilla
 - Syöpäseulonnoilla
- Syöpäseulontoihin osallistumisaktiivisuudessa on nähtävissä, että tietyt ryhmät, kuten nuoret aikuiset ja maahanmuuttajataustaiset osallistuvat seulontoihin muita harvemmin
 - Suomessa on ainutlaatuinen, maksuton seulontaohjelma
 - Parhaimmillaan osallistuminen pelastaa ihmishenkiä
- Jotta kohdunkaulansyöpä ja muut HPV-peräiset syövät voidaan hävittää, on Suomen sitouduttava vahvasti EU:n syöväntorjuntasuunnitelman tavoitteisiin
 - **HPV-rokotuskattavuuden nostaminen** tytöillä 90 prosenttiin ja poikien rokotuskattavuuden merkittävä nostaminen

Suomen Gynekologiset Syöpäpotilaat ry
Gynekologiska Cancerpatienterna i Finland rf

Yhteystiedot

- Puhelin 050 5901 927
- Sähköposti info@gysy.fi
- Kotisivu <https://gysy.fi/>
- Facebook [@gynekologisetsyopapotilaat](https://www.facebook.com/gynekologisetsyopapotilaat)
- Instagram [@gysy.ry](https://www.instagram.com/gysy.ry)
- Twitter [@gysysuomi](https://twitter.com/gysysuomi)
- Youtube [@gysysuomi](https://www.youtube.com/gysysuomi)

Kiitos!

Suomen Gynekologiset Syöpäpotilaat ry
Gynekologiska Cancerpatienterna i Finland rf